



1. Onderwerp
Startnotitie Waterprogramma

2. Gedeputeerde staten stellen voor:

1. In te stemmen met het proces zoals in deze startnotitie wordt uiteengezet, waarbij de volgende uitgangspunten gelden:
 - a. Het waterprogramma wordt gezamenlijk met waterschap Zuiderzeeland opgesteld.
 - b. Een groot deel van het vigerend beleid is nog actueel en wordt bestendig in het waterprogramma.
 - c. De inhoud van het waterprogramma landt in de bestaande structuur van het provinciale beleidshuis.
 - d. Het waterprogramma past binnen en voldoet aan wettelijke, landelijke, provinciale en financiële (beleids)kaders.

3. Beschrijving vraagstuk

Het huidige waterbeleid van de provincie is vastgelegd in de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma Flevoland. De regels zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening en de Beleidsregel Vergunningverlening. Er zijn meerdere aanleidingen om het provinciale waterbeleid te herzien in het waterprogramma:

- Conform de Waterwet moet het provinciaal waterbeleid (waterplan) elke zes jaar herzien worden;
- Ook vanuit Europese kaderstelling (Kaderrichtlijn Water, Richtlijn Overstromingsrisico's, Grondwaterrichtlijn) wordt een herziening van het beleid verlangd;
- De per 2021 in werking tredende Omgevingswet eist van provincies een (regionaal) waterprogramma;
- Tot slot zijn opgaven zoals bodemdaling, drinkwater en waterkwaliteit reden tot herziening van het beleid.

4. Beoogd effect van het proces/beleid

Het nieuwe waterprogramma biedt een kader voor de periode vanaf 2021. Met het herziene waterbeleid wil Flevoland samen met betrokken partijen verder werken aan het behoud van een robuust, veilig en schoon (drink-)watersysteem. Daarbij dragen we bij aan een duurzame doorontwikkeling van ons stedelijk en landelijk gebied als aandeel in de regionale ontwikkeling met het behoud van het gevarieerde aanbod van de leefomgeving. (Programmabegroting 2020).

5. Plan van aanpak

Dit onderdeel van de startnotitie is ingedeeld in drie onderdelen: uitgangspunten, tijdpad & activiteiten en het bestuurlijke proces voor totstandkoming en uitwerking van het waterprogramma.

Uitgangspunten

1. Vanuit een bestuurlijke wens van de provincie Flevoland en waterschap Zuiderzeeland wordt een gezamenlijk proces gevoerd voor de totstandkoming van het waterprogramma. Ook wordt hiermee invulling gegeven aan één van de leidende principes in de Omgevingswet: één overheid. Deze verdergaande samenwerking vraagt om goede afspraken over rol en taakopvatting tussen de provincie en waterschap. In het regionale waterbeheer bepaalt de provincie als kadersteller de wat-vraag. Het waterschap bepaalt als uitvoerder de hoe-vraag. In het vast te stellen programma zullen beide onderdelen in samenhang met elkaar worden gebracht, waarbij duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. Een verkenning of en hoe deze samenwerking bijvoorbeeld invloed heeft op de toezichtsrelatie van de provincie op het waterschap, maakt onderdeel uit van dit traject.

2. Een groot deel van het vigerend beleid is nog actueel en behoeft geen aanpassing. Dit wordt bestendig binnen het waterprogramma. Inhoudelijke aanvullingen en/of accenten zijn onder meer van toepassing op reeds in gang gezette onderwerpen als drinkwater, waterkwaliteit en bodemdaling.
3. De inhoud van het waterprogramma landt in principe in de bestaande structuur en beleidsinstrumenten van het provinciale beleidshuis; Omgevingsvisie, -programma en -verordening. Eind 2017 is de Omgevingsvisie Flevoland door de Staten vastgesteld. Begin 2019 is het traject van opschoning van het provinciaal beleid afgerond. De circa 70 beleidsstukken die voorafgaand aan dit traject bestonden, zijn samengevoegd in het Omgevingsprogramma Flevoland en de Omgevingsverordening Flevoland. Het waterprogramma wordt geen apart beleidsdocument, maar landt in dit beleidshuis.
4. Het waterprogramma past binnen en voldoet aan wettelijke, landelijke, provinciale en financiële (beleids)kaders (zie tevens onderdeel 6 in deze startnotitie). De Waterwet en straks de Omgevingswet stellen eisen aan het programma van de provincie en het waterschap. Ook in de Omgevingsverordening Flevoland zijn aanvullende regel(s) opgenomen. De Omgevingswet stelt minder eisen dan de huidige wetgeving. Gedurende het proces wordt bekeken in hoeverre ook de provinciale (instructie)bepalingen kunnen worden verminderd.

Tijdpad & activiteiten

Om te komen tot een nieuw waterprogramma hebben we input (kennis, ervaringen, suggesties, wensen en eisen) nodig vanuit de eigen organisatie, waterschap Zuiderzeeland en andere bij waterbeheer betrokken partners (Rijkswaterstaat Midden-Nederland, de Flevolandse gemeenten, Vitens, agrarische sector, terreinbeheerders, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek).

Het gezamenlijk opstellen van een waterprogramma betekent dat provincie en waterschap op een nieuwe manier samenwerken. Hierbij werken provincie en waterschap intensiever samen gedurende de planvormingsfase en leggen zij resultaten gezamenlijk vast. Om deze nieuwe manier van samenwerken eigen te laten worden, is het van belang dat hieraan in dit proces voldoende aandacht wordt besteed. De hoofdlijnen van het ambtelijk proces worden als volgt voorzien:

- Q2 - Q3 2019: Opstellen gezamenlijk Plan van Aanpak;
- Q3 2019 - Q1 2020: Ophalen input en inspiratie (intern en extern);
- Q2 - Q3 2020: Bestendigen input in waterprogramma;
- Q3 - Q4 2020: Vaststellen ontwerp door Provinciale Staten;
- Q4 2020 - Q2 2021: Voorbereiden en organiseren inspraak en besluitvorming.

De bestuurlijke (besluitvormings)momenten zijn in de navolgende paragraaf benoemd.

Bijzondere aandacht is er voor de afstemming van dit waterprogramma met andere lopende (beleids)trajecten, zoals de Provinciale Uitwerkingsagenda deel 2 en het landschapsprogramma. Deze stukken hebben inhoudelijke raakvlakken die afgestemd moeten worden.

Besluitvormingsproces

Het besluitvormingsproces voor totstandkoming en uitwerking van het waterprogramma bestaat globaal uit drie fasen:

1. Startnotitie
2. Ontwerp opstellen
3. Inspraak en definitieve vaststelling

Provinciale Staten hebben in het planproces de volgende belangrijke rollen:

- Het vaststellen van de startnotitie (november 2019);

- Het vaststellen van het ontwerp waterprogramma (medio 2020);
- Het vaststellen van het waterprogramma in 2021.

Startnotitie

De behandeling van de startnotitie is als volgt:

- 14 oktober 2019 beeldvorming startnotitie (uitgangspunten en proces) in Statenacademie;
- 16 oktober 2019 oordeelsvorming startnotitie (uitgangspunten en proces) in integrale (ad hoc) Statencommissie;
- 27 november 2019 besluitvorming startnotitie (uitgangspunten en proces) door Provinciale Staten.

Ontwerp waterprogramma

De behandeling van het waterprogramma is als volgt voorzien:

- Eerste helft 2020 beeldvorming over het ontwerp waterprogramma (ambitieniveau en strategische hoofdlijnen) in Provinciale Staten. Bij voorkeur vindt de beeldvorming samen met de Algemene Vergadering van waterschap Zuiderzeeland plaats;
- Najaar 2020 oordeelsvorming ontwerp waterprogramma (ambitieniveau en strategische hoofdlijnen) in Statencommissie;
- Uiterlijk december 2020 besluitvorming ontwerp waterprogramma (ambitieniveau en strategische hoofdlijnen) door Provinciale Staten.

Inspraak en definitieve vaststelling

Vaststelling van het waterprogramma is als volgt voorzien:

- Voorjaar 2021 oordeelsvorming over het definitieve waterprogramma (inclusief eventuele ambtshalve wijzigingen) in Statencommissie;
- Enkele weken hierna besluitvorming over het definitieve waterprogramma door Provinciale Staten (vaststelling).

6. Toelichting op de kaders

Bij het opstellen van het Waterprogramma wordt rekening gehouden met de provinciale en landelijke beleidskaders, het wettelijk kader en financieel kader. Deze worden hieronder bondig toegelicht.

Provinciaal beleidskader

Het waterprogramma landt in het beleidshuis van de provincie. De bestaande structuur binnen het beleidshuis (waaronder Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma en Omgevingsverordening) is daarin leidend.

Het huidige waterplan (in de zin van de Waterwet) stamt uit 2015 (partiële herziening Omgevingsplan Flevoland Water 2015) en is overgenomen in het Omgevingsprogramma in 2018. Het Omgevingsprogramma, hoofdstuk 3, bevat het beleidskader ten aanzien van de functies van het watersysteem, grondwater, oppervlaktewater (waterkwaliteit en waterkwantiteit) en waterveiligheid.

De provincie stelt instructieregels ten aanzien van het opstellen van het waterprogramma. Deze instructieregels staan benoemd in de Omgevingsverordening en zijn (deels) van toepassing op het college van Gedeputeerde Staten en het waterschap.

Tot slot staat het opstellen van het waterprogramma als activiteit benoemd in het coalitieakkoord 2019-2023 'Flevoland: ruimte voor de toekomst'.

Wettelijk kader

Vanuit de Waterwet en de Omgevingswet worden provincies verplicht tot het opstellen van een regionaal waterprogramma. In het regionaal waterprogramma stellen provincies het provinciaal waterbeleid op, worden EU-richtlijnen geïmplementeerd (waaronder de Kaderrichtlijn Water, Richtlijn

Overstromingsrisico's en Grondwaterrichtlijn) en wordt de gebiedsgerichte uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen gecoördineerd. Het waterschap stelt een waterbeheerprogramma vast voor de watersystemen die ze beheert. Als het waterschap een waterbeheerprogramma vaststelt, houdt het rekening met het regionale waterprogramma van de provincie (art. 3.7 Omgevingswet).

Waterbeheer is een gezamenlijk domein van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. In de Waterwet ligt grotendeels vast hoe de taken in het waterbeheer zijn verdeeld. In het Bestuursakkoord Water (2011, aanvulling 2018) zijn de verantwoordelijkheden nog scherper toebedeeld: per taak is er één kaderstellende overheid en één uitvoerende overheid.

De focus van de provincie ligt op de kaderstelling voor het regionale watersysteem. Kortweg gaat het hierbij om het binnendijks aanwezige oppervlaktewater, grondwater en de buitendijks gelegen waterkeringen. Het Rijk is kaderstellend voor de primaire waterkeringen (de dijken om Flevoland heen) en de Rijkswateren, zoals het IJsselmeer, Markermeer en het Veluwemeer. In de rol van gebiedsregisseur richt de provincie zich op de ruimtelijke inpassing en het zoeken naar synergie met andere belangen (bijvoorbeeld natuur, wonen, recreatie).

Europese richtlijnen op het gebied van waterkwaliteit en waterveiligheid (Richtlijn Overstromingsrisico's, Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn) vragen van de provincies om dit beleid regelmatig te actualiseren. Concreet betekent dit dat in 2021 een actualisatie vastgesteld dient te worden.

Landelijk beleidskader

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Hierin komen urgente opgaven aan bod die zowel lokaal, nationaal als wereldwijd spelen. De belangrijkste prioriteiten en opgaven zijn het maken van ruimte voor klimaatverandering en energietransitie, verduurzaming van de Nederlandse economie en behoud van haar groeipotentieel, sterker en leefbaarder maken van steden en regio's en toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De vraagstukken zijn groot en vaak met elkaar verweven. Ze vragen meer ruimte dan beschikbaar is in ons land. De NOVI helpt om keuzes te maken waar dat nodig is op basis van een aantal principes:

- Slimme combinaties maken waar dat mogelijk is;
- De kenmerken van het gebied centraal stellen;
- Niet uitstellen of doorschuiven (naar volgende generaties of buurlanden)

In juni 2019 is het ontwerp van de NOVI ter inzage gelegd. Eind 2019 wordt de definitieve NOVI vastgesteld.

Het Rijk dient op basis van de Waterwet Nationaal Waterplan vast te stellen (vanaf 2021: nationaal waterprogramma). Het nationaal waterprogramma is onder meer het instrument voor het behalen van de omgevingswaarden en andere doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). De overheid neemt hiervoor maatregelen op in het programma.

Het nationaal waterprogramma heeft met name betrekking op Rijkswater, de regionale waterprogramma's hebben betrekking op regionale wateren. Voor de implementatie en uitwerking van Europese richtlijnen is nadere afstemming tussen Rijk en regio's. Het Rijk neemt delen uit de regionale waterprogramma's over in het bij het nationale waterprogramma horende stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) en overstromingsrisicobeheerplan (ORBP).

De looptijd van het huidige Nationaal waterplan is van 2016 tot 2021. Het Nationaal waterplan (en alle andere plannen op grond van de Waterwet) worden elke zes jaar herzien.

In het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (Bprw) beschrijft Rijkswaterstaat hoe zij als beheerder van de Rijkswateren en Rijkswaarwegen het beheer en onderhoud van waterkeringen, sluizen, stuwen en bruggen doet. De opdracht en missie van Rijkswaterstaat zijn in dit Bprw vertaald naar de kerntaken waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water, en vlot en veilig verkeer over water. Rijkswaterstaat richt zich op het uitvoeren van deze kerntaken en het aanleggen, beheren en onderhouden van de daarvoor benodigde infrastructuur.

Startnotitie

Registratie

2446952

Bladnummer

5

Financieel kader

Indien uit het waterprogramma nieuwe financiële claims volgen, worden deze via andere (besluitvormings)processen georganiseerd.

7. Additionele informatie

Geen.